

JORDI PLAY

José Luis Milà va ser un dels referents de l'oposició monàrquica catalana al franquisme. Promotor, l'any 1951, de *La Víspera*, una publicació clandestina, el segon comte del Montseny fou condemnat a presó, però el règim no s'atreví a executar la sentència.

“Els monàrquics no hem estat prou lluitadors”

José Luis Milà Sagnier (Barcelona, 1918) és fill de l'advocat, financer i polític Josep Maria Milà i Camps, primer comte del Montseny i president, dues vegades, de la Diputació de Barcelona –la segona li comportà, l'any 1939, la destitució fulminant. És germà de Leopoldo Milà –dissenyador dels models de motos de la marca Montesa–, de l'arquitecte Alfonso Milà i del dissenyador industrial i interiorista Míguel

Milà, a més de pare dels periodistes Mercedes i Lorenzo Milà. Un oncle seu, Pere Milà i Camps, encarregà a Gaudí la construcció de l'emblemàtica Casa Milà, també coneguda per la Pedrera.

Ha viscut a la plaça de Sant Jaume de Barcelona –on compartí despatx d'advocat amb el seu pare– i ara resideix a la finca d'Esplugues de Llobregat on la família passava els estius. Membre del consell privat de Joan de Borbó, havia

estat secretari del consell d'administració de Montesa. Albert Manent, en un article al número 339 de *Serra d'Or* (gener del 1988), definí el comte del Montseny com un “home valent, ètic, inquiet i burxador”, a més de “culte, divertit, agosarat, amic de la paradoxa”.

—**Senyor comte, quin record en conserveu, del vostre pare?**

—Un record molt viu, tal com correspon a una trajectòria molt destacada en conjunt. Va trencar ben aviat la relació amb el franquisme quan, com a president de la Diputació barcelonina, gosà dir en públic que “Arriba España’ se escribe con el humo de las fábricas”. Era un home dur amb els fills però, alhora, sempre va procurar ajudar-nos.

—Durant la Guerra Civil, vau anar voluntari amb l'exèrcit franquista.

—Em vaig apuntar al Terç de Requetes Nostra Senyora de Montserrat, la qual cosa em va permetre d'aprendre el català, perquè la llengua que es parlava a casa era la castellana. També vaig aprendre l'italià quan feia de conductor d'uns caps de l'aviació de Mussolini. Durant la batalla de l'Ebre vaig ser ferit per atzar, ja que em va explotar dins el morter la bomba que anava a disparar.

Un cop recuperat de les ferides —m'havien dut a Lleida— vaig pensar que valia la pena d'aprofitar la meua estada a l'exèrcit per a aprendre a volar. Em van admetre a l'escola d'aviació militar de Jerez, dins la qual vaig ser el número 1 de la meua promoció de pilots de caça. I vaig acabar la guerra com a pilot a Reus i a Mallorca.

—No va ser fins després de la guerra que vàreu començar a distanciar-vos del règim?

—No, ja durant el conflicte em vaig adonar que les perspectives no consistien només a posar ordre i, més tard, anar cap a un règim democràtic, com desitjàvem molts dels qui ens sentíem monàrquics. Franco i el seu entorn volien que la guerra fos llarga i cruenta i que hi hagués la major destrucció possible. Així, el país quedaria inutilitzat i ell tindria el camí lliure per tal d'acaparar tot el poder.

—En acabar el conflicte, us vau decidir a estudiar Dret.

—Vaig fer la carrera a Barcelona i després, com a advocat, col·laborava amb el meu pare. També feia una mica d'aviador, perquè aleshores al Prat hi havia una petita escola d'aviació i algun amic em va animar a fer-hi classes.

—El vostre antifranquisme anava prenent cos?

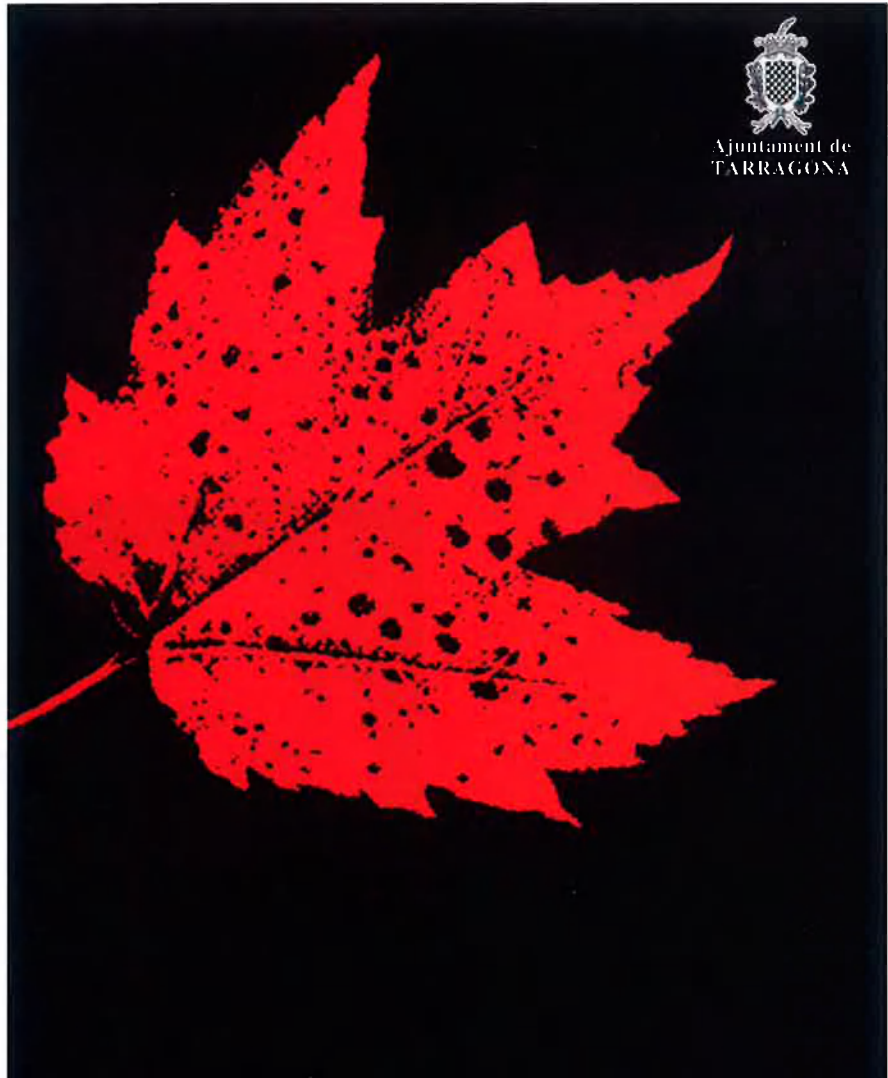
—Sí, perquè Franco, més que un dictador, va convertir-se en un autèntic cap totalitari. Per això vaig començar a reunir-me amb uns quants amics per tal de contribuir a reforçar l'oposició monàrquica. Havíem d'anar amb compte, perquè hi havia molta por i cal reconèixer que els monàrquics, en general, no hem estat prou lluitadors. És clar que no tots els meus amics tenien les espatlles ben cobertes, com era el meu cas.

—Entre aquests amics, quins en destacaríeu?

—Sobretot, Jorge Reyes, que m'acom-

Ajuntament de
TARRAGONA

Tardor literària

amb els 5 sentits

25 d'octubre - 30 de novembre '07

www.tarragonalletes.cat
blocs.tinet.cat/5sentits

panyava allà on fos i va ser el meu braç dret en l'aventura de *La Víspera*. També hi havia personalitats monàrquiques reconegudes, com Darius Rumeu, baró de Viver, Santiago Nadal o Antoni Maria Muntanyola, a més d'alguns altres noms, com ara Paco Sitjà, Manuel Salinas, José Antonio Sanmartín, José Luis de Urruela, Armand de Fluvià, Antoni de Senillosa... I a Madrid connectàvem amb referents de la vàlua de Joaquín Satrústegui, Jaime Miralles o Vicente Piniés.

—**La Víspera representava, el 1951 —l'any de la primera vaga de tramviés—, un projecte important?**

—Sí, i sobretot perquè Joan de Borbó, des d'Estoril, ens inspirava i ens donava tant suport com podia. El nom de la publicació suggeria una prope- ra caiguda del règim i la coronació del comte de Barcelona —a qui la revista anomenava, sistemàticament, "el Rey"— com a Joan III. Teníem un suport professional ben valuós, el del periodista Tristàn la Rosa, i disposàvem d'un seguit de col·laboradors, entre els quals hi havia Juan Ramón Masoliver, Santiago Nadal, Antoni Maria Muntanyola, Ignasi Agustí o el meu pare. A més, Joaquín Satrústegui ens enviava, des de Madrid, articles seus i dels seus amics.

—**La producció i la impressió —de la qual tenia cura Salvador Salvadó— es feien a Barcelona.**

—Efectivament, i després distribuïem *La Víspera* per la capital espanyola, Sevilla, Galícia, el País Basc... Els exemplars que ens quedàvem aquí els repartíem a domicili. Des del març fins al novembre —amb l'excepció de l'abril—, vam ser capaços de fer sortir un total de vuit números, amb un tiratge inicial de 2.000 exemplars que, al final, es van convertir en 15.000, la qual cosa no era poc per a una publicació clandestina.

—**Fins que l'aventura es va acabar en sec...**

—Ja sabem, perquè ens ho havia advertit el baró de Viver, que el governador Acedo Colunga ens anava al darrere. Però don Joan volia que encara en poguessin sortir uns quants números més. Fins que, el 6 de novembre del 1951, intervenen a la impremta gairebé tot el número 8 i a mi em ve a detenir al despatx el tristament famós cap de policia Vicente Creix. Per sort, l'interrogatori a la Via Laietana no va ser gaire

dur, tot i que vaig passar tres dies i dues nits a *Jefatura* fins que em van deixar en llibertat provisional.

—**Un any i mig després va venir el judici.**

—Un dels arguments de la defensa era que, com que Espanya era definida com "un regne", fer una publicació monàrquica no podia ser delictu. Em van condemnar a sis anys de presó, però jo creia que les autoritats no serien capaces de fer-me complir la pena. Vaig arribar-los a dir: "Bé, ja em comunicareu quin dia he d'ingressar a la presó." I em contestaven: "Tranquil, ja

en parlarem." Finalment, em vaig poder acollir retroactivament, sense haver-ho demanat, a l'indult que s'aplicà en ocasió del Congrés Eucarístic Internacional de 1952. La influència del meu pare, la del baró de Viver i de més personalitats va ser decisiva.

—**Segons que explica Albert Mament a partir dels contactes que havíeu tingut, vós teníeu "una visió força catalana de la política"...**

—Sóc català, no pas catalanista, de la mateixa manera que no em considero espanyolista. Catalunya la veig com una terra amb personalitat pròpia, però m'agrada que progressi dintre d'Espanya.

—**Podeu apropar-nos una mica la figura de Joan de Borbó, amb qui vau tenir una relació tan estreta?**

—A Estoril, don Joan sempre m'hi esperava. Un de tants dies que érem a la seva residència de Villa Giralda vaig sentir, des de l'escala que donava al primer pis, la veu d'un madrileny d'aquests que es creuen que són els amos. I don Joan li deia: "Bé, bé, quan ens puguem instal·lar al Palacio de Oriente ja m'ho acabaràs d'explicar. De moment, que passi primer José Luis Milà." Em sembla que això ho diu tot.

—**Don Joan havia tingut un professor de català a Estoril. Això indicava una bona predisposició vers les nostres coses?**

—Naturalment. Ja va triar el títol de comte de Barcelona com a mostra de la seva deferència. La llàstima és que ell era un rei amb cort... però sense poder efectiu. D'una altra banda, don Joan veia que Franco el guanyava sempre, perquè tenia la paella pel mànec i imposava les seves condicions. I això, a un home de la seva sensibilitat, el desesperava.

—**Un cop restablerta la democràcia, vau decidir plegar de la política...**

—Sortosament, no necessitava la política per a viure, ni en tenia prou vocació. L'única cosa que vaig pretendre és que se superés una situació injusta tot contribuint a restablir la institució monàrquica. I em plau de dir que el rei Joan Carles ha fet un gran servei a la monarquia i al nostre país. Jo vaig lluitar, amb el seu pare, per instaurar una monarquia parlamentària, i ell ho ha aconseguit.

—**Com veieu el clima col·lectiu amb el pas dels anys?**

—Zapatero ho fa molt bé, malgrat les dificultats. I el PP, per molt que li dolgui, es comporta d'una manera més aviat antipatriòtica. Quant a Catalunya, vaig tenir confiança en la presidència de Pasqual Maragall, un home intel·ligent i que havia estat tan bon alcalde de Barcelona. Però és obvi que, des de la Generalitat, no va trobar el camí, ni potser els millors col·laboradors.

—**Trobeu que el socialisme és un factor d'estabilitat política?**

—Mireu, jo sóc monàrquic liberal, però crec sincerament que l'esquerra democràtica, avui, fa una política de moderació orientada al progrés de tot-hom.

Joan Alcaraz